

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Stavn

24. Aargang Nr. 4 November 2005

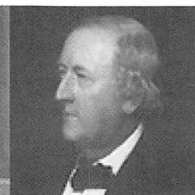
Balletmesteren Anton August Bournonville 1805-1879

1817

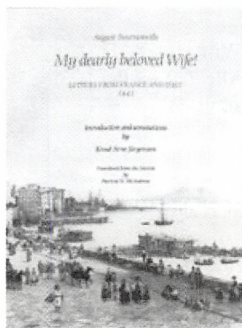
1830

1876

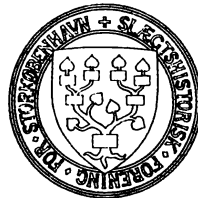

1879

I 1841 fortog den store danske koreograf og balletmester, August Bournonville, en seks måneder lang Europa tur. Turen gik bla. til Frankrig samt til Italien for første gang. Under denne tur skrev han ugentligt hjem til sin hustru Helene, om sine rejseoplevelser. Hjemme i København havde han efterladt hende og deres seks børn. Med beskrivende detaljer fortæller Bournonville om sine 39 rejser, samt om de mange spændende personer han mødte på rejserne. Også de mange forskellige kulturer bliver rigt gengivet i hans breve. August Bournonville besøgte en række spændende nye teatre som han blev meget begejstret for og naturligvis skrev han også om disse i brevene til Helene. Brevene er meget mere velskrevet end noget andet han har udgivet.

**Slægtshistorisk forening
for Storkøbenhavn.**
<http://www.genealogi-kbh.dk/>

Stiftet den 7. januar 1977.

Formand:	Anna Margrethe Krogh-Thomsen. Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke.	Tlf: 4717 9251 E-mail: krogh@get2net.dk
Kasserer:	Bent Jensen Konkylievej 23 2650 Hvidovre	Tlf: 3678 8775 Girokonto: 220-8628 E-mail: sfs.bentjensen@stofanet.dk
Sekretær:	Gyda Mølsted Ajax Alle 18 , 2650 Hvidovre.	Tlf: 3649 2878 E-mail: harald-gyda@adr.dk
Ansvarshavende redaktør:	Gitte Bergendorff Høstbo Obovej 14, 2730 Herlev.	Tlf: 4484 9131 E-mail: janhb@mail.danbbs.dk
Bestyrelsesmedlem.	Peter Wodskou Arnesvej 44 2700 Brønshøj.	Tlf: 3828 9475 E-mail:peter.wodskou@get2net.dk
Bestyrelsesmedlem.	Erling Dujardin Digehuset 5, st. 1 2670 Greve.	Tlf: 4390 8625 E-mail: fam.dujardin@image.dk
Bestyrelsesmedlem.	Merete Witt Lyshøj Alle 7, 2 sal th. 2500 Valby	Tlf: 36 46 43 71 E-mail: merete.witt@jubii.dk
Best.supplicant.	Ruth Elsøe Strandhaven 15, 3060 Espergærde	Tlf: 4913 2012 E-mail: ruth-e@mail.tele.dk

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer – 4 gange årligt: Uge 8 – 18 – 32 og 45.
Midt i februar, først i maj, først i august og først i november.

Deadline for forslag til artikler er 5. januar, 8. marts, 1. juli samt 4. oktober.
Prisen for enkelte numre er kr. 20.- (+ forsendelse). Abonnement koster kr. 100.- pr. år inkl. forsendelse. For udenlandske abonnementer betales desuden porto for forsendelsen.
Tilmelding kan ske ved indbetaling på foreningens girokonto 220 8628.

Kontingent for medlemskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn er: kr. 225.- pr. år, inkl. Slægt & Stavn og 2 numre af Slægten. 2 samboende medlemmer betaler kr. 275.- pr. år.
Gæstebillet til vore foredrag er kr. 25.- pr. gang. Ved for sent indbetaling af kontingent pålægges et gebyr på 20.- kr. pr. rykker. Eftertryk med kildeangivelse er tilladt efter aftale med redaktionen.
P.S. Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Nyt fra Kassereren

Betaling for medlemskab m.m. 2006

Beløbene er uændrede i forhold til 2005, dvs.

Medlemskab 225 kr. (gratis adgang til foredragene samt bladene Slægt & Stavn og Slægten). To samboende medlemmer betaler 275 kr.

Abonnement på Slægt & Stavn 100 kr. (ikke gratis adgang til foredragene). Udenlandske abonnenter betaler desuden et portotillæg.

Et girokort til brug ved betalingen er indlagt i dette nummer af bladet. Påfør venligst medlemsnummeret, det letter mit arbejde. Nummeret, 1-4 cifre (ikke 91558), står i adressepåtrykket på bladets bagside. Ved betaling via netbank benyttes korttype 01 og kontonummer 2208628 (midterfeltet skal være blankt). Hvis det ønskes, kan betaling i stedet ske pr check til min adresse, eller på medlemsmøderne.

Sidste frist for betaling er 1. februar 2006

Betal dog gerne med det samme, så det ikke går i glemmebogen. I år var det desværre nødvendigt at udsende 147 rykkere svarende til ¼ af foreningens medlemmer. Det kostede såvel udgifter til porto som et stort ekstraarbejde, og vi ser os derfor nødsaget til at hæve rykkergebyret til 20 kr.

Offentlige myndigheder, som abonnerer på Slægt & Stavn, faktureres elektronisk.

Bent Jensen

En Gade i København

Larsbjørnsstræde:

Den sydlige halvdel af dette stræde er et af byens ældste. Oprindeligt var det et slags 'baggårdsstræde' for de finere ejendomme i Vestergade. Her boede arbejdere og småhåndværkerne med deres husdyr i én-etages rønner af bindingsværk og stråtag. Omkring 1460 overtog Laurids Bjørnson to grunde, som han lagde sammen til én. Derfor blev strædet i folkemunde til Larsbjørnsstræde. Rendestenen i Larsbjørnsstræde blev flittigt benyttet af fæstekarle, der skulle af med dagens indtagelse af snaps og øl efter at have søgt om nyt arbejde i nr. 8, hvor datidens arbejdsanvisning lå. Derved blev navnet 'Pisserenden' forstærket. Det var i øvrigt i Larsbjørnsstræde nr. 18, at guldmed Niels Heydenreich i 1802 omsmeltede Guldhornene til falske indiske pagode-mønter og skospænder.

Ekstra foredrag: Onsdag den 30. november 2005 kl. 19.00 Computerteknisk billedbehandling

Dette foredrag har jeg i de senere år holdt rigtig mange steder, men ikke i vor egen forening i Ballerup, derfor kommer nu dette ekstra foredrag, hvor gæster er velkomne.

Praktisk demonstration af hvordan gamle afblegede eller beskadigede fotografier kan reddes og blive som "nye". Ved hjælp af moderne computerprogrammer, kan et ødelagt billede blive "lappet" og restaureret. Hvordan et gruppebillede kan beskæres eller udklippes til mange enkelt billeder. Lige til at sætte ind som illustrationer i en slægtsbog. Mange af vore gamle billeder er desværre ikke blevet opbevaret på bedste måde, de har ligget løst i skuffer og skabe, og har dermed pådraget sig mange skader, men i dag kan de fleste selv udbedre disse skader hjemme ved hjælp af EDB. Billederne kan bagefter ligeledes printes ud hjemme. Det er et spændende arbejde, som både unge og ældre kan have glæde af, og derfor et arbejde som familien og slægten kan arbejde sammen om.

Billederne vil blive vist indsat i slægtsforskningsprogrammet Ancestral Quest 2,1. Desuden kommer vi ind på indscanning af dias og gamle sorte negativer, samt digital fotografier. Inden foredraget vil der på en lille udstilling være mulighed for at se forskellige eksempler på billederne, som de så ud før og efter billedbehandling.

Her ses det samme negativ indscannet med og uden ovenlys.

Anna Margrethe Krogh Thomsen (AMKT)

Slægten Bournonville

Den 21. marts 1805 blev August Bournonville født på Fødselsstiftelsen i København. Han blev Danmarks førende mester indenfor balletten og kan i år, sammen med H.C. Andersen, fejre sin 200 års fødselsdag. Men hvem var Anton August Bournonville og hvad ved vi egentlig om hans slægt?. Hvor kom de fra og hvad blev de til?. H.C. Andersens slægt er jo rigt beskrevet, men hvad ved vi om Anton August Bournonville?. Jeg har søgt via Internettet og artikler fra Personalhistorisk Tidsskrift 1935 + 1937 og sammensat denne lille artikel.

Anton August Bournonville blev født af forældrene Antoine Bournonville og Lovisa Sundberg. Faderen Antoine var født d. 20. maj 1760 i Lyon. Anton Augusts farfar, Amable Louis Bournonville, havde haft en mislykket teaterkarriere i Lyon og han vælger at tage familien med til Wien. Men i Wien forlader han børnene og hustruen Jeanne, der var født Evrard i Lyon. Moderen og børnene bliver i Wien, hvor hun fortsætter sin karriere som en fremstående balletdanserinde ved "Die Teater Wiens" trods, at hun har en høj alder for en balletdanserinde, samt at hun har født 4 børn. Familien flytter lidt rundt og er formodentlig medlem af en trup, som rejser rundt efter arbejde på teatrene i Europa. Den. 20. februar 1798 dør Jeanne i Kassel i Tyskland.

Hvad blev der så af faderen Amable? Jo han tog til Stockholm for at blive balletdanser ved Den Kongelige Opera i Stockholm. I 1782 hidkalder han sønnen Antoine og datteren Leonne Julie, der af Gustaf II bliver hyret som balletdansere ved Operaen i Stockholm. Så kontakten med ham er umiddelbart vedligeholdt af familien i Wien. Inden turen gik til Stockholm, var Amabel en tur omkring Frankrig og derefter London for at optræde ved de store teatre. Det viser sig senere, at også datteren Ursula kommer til Stockholm. I 1792 får sønnen Antoine tjenestefrihed fra Operaen i Stockholm for at tage på en udlandsrejse. Rejsen gik til "Det Kgl. Teater" i København. Her havde han fået en stilling ved teateret, som han ikke kunne sige nej til. I hver tilfælde fik han store bifald for sin optræden og ikke mindst stor popularitet hos kvinderne.

På teateret mødte han den unge balletdanserinde Mariane Jensen, til hvem han tabte sit hjerte. Mariane Jensen var født 20. november 1767 i Mariager sogn. Parret bliver gift i Nikolai Kirke d. 3. december 1792. Hurtigt stiftede parret familie, og de fik tilsammen 3 børn, Gustafva Adelaide født 23. april 1793, sønnen Emil Conrad født 5. april 1795 samt Anthon født 6. august 1797. Ægteskabet varede dog kun få år, for d. 29. august 1797, kort efter Anthon blev født, dør Mariane. Antoine finder sin husbestyrerinde, Louisa Sundberg, velegnet til at være hans næste hustru, og hurtigt bliver hun svanger med sønnen Anton August Bournonville, født d. 21. marts 1805, uden for ægteskab på Frederiks Hospital den senere Fødselsstiftelse i København.

1805		105
392	Hans Bournonville	393/837
393	Lovisa Juliane	393/837
394	Anthon Theodor	393/837
395	Frederikke Wilhelmine	393/837
396	Emil Anton Conrad	393/837
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450

Foto: Jørgen Mikkelsen

Hans fødsel registres under nr. 393/837 og han bliver døbt d. 21. august 1805. Parret får yderligere datteren Lovisa Juliane i 1810, sønnen Anthon Theodor i 1815 samt datteren Frederikke Wilhelmine i 1816. Parret bliver gift d. 15. december 1816 (dog står der 1815 nogle steder).

Men ikke nok med dette, så viser det sig, at Antoine havde et forhold til skuespillerinden M. Olsen, for d. 10 marts 1806 bliver lille Emil Anton Conrad Olsen født på fødselsstiftelsen som nr. 102. Man kan

tænke sit, for navnet har påfaldende lighed med den søn han fik i ægteskabet med Mariane Jensen, der døde som spæd, nemlig Emil Conrad Bournonville. Drengen han fik med M. Olsen voksede op hos familien Bournonville på lige kår med resten af hans børn i ægteskabet med Lovisa Sundberg.

Det kan være svært at holde rede på alle Anton'erne i denne slægt. Men sønnen Anthon Bournonville (Balletmesteren Anton August Bournonvilles halvbroder) som Antonie og Mariane Jensen fik, fik en noget speciel historie med sig i livet. I 1814 blev han student ved Københavns universitet og herefter var han begyndt at læse medicin. I årene 1820-1821 blev der stjålet pengebreve fra postkontoret i København. Tyvene blev fanget, og det viste sig, at Anthon var én af disse. Han blev dømt til tre års husarbejde samt blev udvist fra universitet. Straffen blev afsonet på Møns tugthus. Herefter blev han udvist af landet og sendt til Amerika. I Amerika slog han sig ned i Norfolk, Virginia og åbnede en praksis. Han giftede sig med Charlotte Abbadie, og parret flyttede i 1829 til Philadelphia for at åbne en stor virksomhed. Her bliver han snart en stor forretningsmand og en fremstående medborger og bliver medlem af frimurerordenen i Pensylvenia. Han køber hurtigt en 5 etages ejendom, der indeholdt store balsale. Her holdt han talrige danseforestillinger. Anthon og Charlotte får, efter hvad jeg har kunnet finde, 4 børn. Blandt deres efterkommere findes en forretningsmand, en mediciner samt en præst. Anton dør som en holden mand med en formue på 15.000 dollars. En pæn sjat dengang.

Anton August (balletmesteren) bliver d. 23. juni 1830 gift med Helena Frederika Håkansson født Örja udenfor Landskrona. I sit ægteskab med Helena fik parret 7 børn.

4 døtre og 3 sønner hvoraf de 2 sønner døde som små. Den ældste datter Augusta blev gift med sognepæsten Mandrup Peder Tuxen, og de får mange efterkommere. Da Anton August blev ansat ved det Kgl. Teater, kasserede han alle tidligere repertoarer ved teateret, for at erstatte dem med sine egne produktioner. Dette mente han, også efterfølgeren i 1877 ville gøre, men sådan gik det ikke, og i dag spilles de fleste af hans mange balletter stadig. Familien Bournonville bosatte sig i Fredensborg. Anton August Bournonville dør d. 30. november 1879 i Fredensborg og bliver begravet på Asminderød kirkegård.

Om efterslægten til Amable Louis Bournonville kan der læses på www.danbbs.dk/~janhb/

Af Gitte Bergendorff Høstbo

Hans Hansen fra Kyse

Hvem var han? Ja det er der jo så mange der hedder. Men denne Hans Hansen var en ud af en børneflokk på 9 og broder til min oldefar. Jeg fandt hans søskendes ægteskaber og deres afkom. Men der var intet om Hans Hansen, heller ikke i nabosognene. Han var pist forsvundet.

Jeg havde vel ledt efter ham i en 10-15 år, og en dag så jeg i en fortegnelse på mit lokale bibliotek navnet Hans Hansen, Kyse. Det viste sig at være en artikel, skrevet af Erling Petersen i Fuglebjerger i en lokalhistorisk årbog 1982. Artiklen hed *"Han faldt ved Bøffelkoppel"*. Jeg kontaktede Erling Petersen, og han kunne oplyse mangt og meget omkring min familie, idet hans forældre, havde været bedste venner med tre af børnene. Han satte mig også i forbindelse med Gudrun Stuckert i Tønder. Gudrun Stuckert (nu afdød) var en direkte efterkommer af Hans Hansen, og hun havde skrevet en artikel *"To*

kvinder" i Sønderjysk julehefte, der udkom sidst på året 1980. I denne artikel er der et billede af Hans Hansen i uniform, taget umiddelbart før han drog i krig i Sønderjylland. Det samme originale billede er jeg i besiddelse af, men kunne ikke sætte navn på, blot vidste jeg, at det var en af disse Hansen brødre.

Gudrun Stuckert indleder sin artikel med følgende:

"Min oldefar har man sat et varigt minde. Han er en af de to soldater, der ligger begravet ved Bøffelkoppel. Har var kun ganske ung, da han døde, og han fik aldrig den datter at se, som blev født en månedstid senere, den datter, der blev min bedstemor."

Erling Petersen skriver:

"Den 21. og 22. februar 1864 var 18. regiments 2. kompagni på forpost i terrænet foran skanserne ved Dybbøl. Forpostlinien strakte sig fra Flensborg Landevej, langs vestsiden ad Bøffelkoppel skov ned imod Vemming bund. Kompagniet var opløst i feltvagter, og feltvagt nr. 4, der blev anført af løjtnant Henrik Helms, en yngre broder til digteren og skolemanden Johannes Helms, havde taget stilling inde i skoven. Om morgenen den 22. februar, netop som mandskabet var begyndt at glæde sig til afløsningen og de efterfølgende fredelige hviledage i Sebbelev på Als, lød der pludselig nogle skud, og løjtnant Helms så en dragon komme farende i fuldt firspring, ivrigt vinkende for at få løjtnanten og hans folk til at gå tilbage, men straks efter segnede han af hesten, truffet af et skud fra skoven. Så myldrede præjserne frem, og et øjeblik senere var Helms og hans deling omringede og taget til fange, og de blev omgående ført over Egersund til Gråsten. Da kampen var forbi, kom beboerne i huset ved skovens nordlige udkant, Kathrine og Jørgen Fink kom ud, og den døde dragon blev båret ind i huset. Ikke langt fra ham lå en

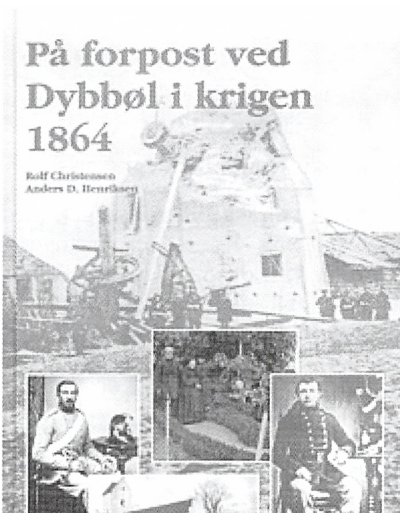
en død infanterist, som også blev bragt under tag. De to faldne var begge sjællændere. Dragonen Jens Christensen var fra Spjellerup ved Fakse, mens infanteristen, der hed Hans Hansen, var fra Kyse ved Næstved. I sine erindringer fra krigen har løjtnant Helms fortalt, at Hans Hansen hørte til hans folk. Dagen efter kampen, den 23. februar, gik Jørgen Fink hen til en prøjsisk officer, der med sin deling havde taget stilling i nærheden af huset, og oplyste ham om, at der lå to døde danske soldater i hans stue, men da de efter nogle dages forløb stadig ikke var afhentet, besluttede Jørgen og hans hustru sig til at begrave de faldne i deres lille forhave, der lå umiddelbart op til Flensborg landevej. Da Jørgen Fink var færdig med graven, kom en nabo og hjalp ham med at bære de døde ud. Eftersom der ikke havde været mulighed for at fremskaffe kister til de to soldater, blev de blot lagt ned i graven og dækket til med dragonens lyseblå rytterkappe, inden jorden igen blev fyldt på. Ingen vidste til at begynde med, hvem det var, der lå i graven ved den alfare vej, og i de officielle tabslister, der ikke altid var til at stole på, blev Jens Christensen og Hans Hansen noteret som faldne og begravede på Sønderborg kirkegård. Der gik lang tid hen, inden det blev opklaret, at det var dem, der en trist februar dag stedtes til hvile i familien Finks lille have, og det var først i 1868, at deres pårørende på Sjælland fik besked om sagens rette sammenhæng. Af alle krigergrave i Sønderjylland er graven ved Bøffelkobbøl vel nok den mest omtalte og den, de fleste gennem årene har valfartet til, og årsagen hertil må uden tvivl søges i den kendsgerning, at Holger Drachmann i april måned 1877 under en rejse til "det danske Thermopylæ", Als og Dybbøl, også dvælede en stund ved graven i Finks have og efter sin hjemkomst udmøntede sine indtryk fra rejsen i den lille bog "Derovre fra grænsen", der på mindre end ét år kom i fem oplag, og som blandt meget andet også indeholder det kendte digt om de sønderjyske piger: "De vog dem, vi grov dem en grav i vor have". På 100 årsdagen for slaget på Dybbøl, blev der i Vallensved kirke afsløret en mindetavle over de faldne fra sognet. Det drejede sig kun om to, og de var begge født i Kyse, Lars Jensen, der havde stået ved 3. regiment, og så Hans Hansen, der som nævnt faldt den 22. februar og ikke som anført på mindetavlen den 22. juni. Der var på det tidspunkt våbenhvile og derfor heller ingen kamphandlinger i Sundeved."

Man talte ikke meget i familien om den faldne søn og broder. Af folketællinger og lægdsrullen fremgår det, at han ikke forlod sit hjemsgn før han drog i krigen. Han var skrædder af profession og i 1860 tjente den tyveårige Hans Hansen i Vallensved præstegård som kusk. I 1863 bliver Hans Hansen flyttet til lægd nr. 91 i Præstø amt, Næstved købstad, og det er fomentlig ved den tid, at han havde lært den langelandske pige Maren Christensen at kende. Hun var den egentlige årsag til, at han forlod sit hjemsgn. Hvis hans forældre på det tidspunkt havde kendskab til forholdet, kan det meget vel tænkes, at de ikke var alt for glade for den forbindelse, for dels var hun 14 år ældre end Hans Hansen, og dels stod hun, set med den tids øjne, standsmæssigt under ham, for såvidt som han var gårdmandssøn, om end ikke af de mest velstående, mens hun stammede fra et langelandsk småkårshjem. Gift blev de imidlertid ikke, omend Gudrun Stuckert hævder, at parret var gift, men nævner ingen dokumentation og dog betvivlede hun det selv på et senere tidspunkt. Ydermere blev de lønnings- og marchpenge, som Hans Hansen havde tilgode fra sin tid som soldat, d. 20. oktober 1864 gennem byfogeden i Næstved i Førsløv,

udbetalt til Hans Jensen i Kyse (Hans Hansens fader) og ikke til Maren Christensen. Af kirkebogen for Slagelse, St. Mikkels sogn fremgår det, at en lille pige bliver døbt 2. pinsedag 16. maj og født 29. februar 1864. Hun får navnet Caroline Christine Hansen. Moderen til dette barn var en ugift pige, Maren Christensen, 38 år gammel, der som barnefader udlagde soldat og ungkarl Hans Hansen, Der skulle gå mange år, før denne pige fik rede på sin herkomst endsige viden om, hvor hendes far var begravet. Det skete først ved genforeningen i 1920, da *hendes* datter og svigersøn under et besøg i Sønderjylland på Dybbøl købte et postkort med billedet af en soldatergrav, hvor navnet Hans Hansen fra Kyse tydeligt stod at læse på stenen. Der blev naturligvis stor opstandelse i familien, der nu omsider fik vished for, at den stærkt savnede far og bedstefar ikke lå begravet i en af de store fællesgrave, men var stedt til hvile i den lille kønne have ved Bøfflekobbøl. Hun opnåede aldrig at komme i forbindelse med sine sjællandske slægtninge, der – tilsyneladende helt bevidst – byggede en mur af tavshed og fortielse op omkring den faldne søn og broder, således at ”miséren” i det store og hele kunne holdes inden for familiens kreds, bortset fra, at enkelte nære naboer naturligvis ikke kunne være uvidende om, hvordan det forholdt sig. Mange år senere fortalte en broderdatter af Hans Hansen, at når der gennem årene ikke var blevet talt så meget om hendes farbroder, så var årsagen ene og alene den, at han omtrent på samme tid, som han faldt for fædrelandet, var blevet far til et barn, født uden for ægteskab.

I 1978 besøgte jeg stedet omkring Kyse for at se slægtsgården og tage et billede af den, men Nytårsaften 1976, på Hans Hansens fødselsdag, gik det gamle stuehus op i luer, og dermed var så det sidste synlige minde om ham og hans slægt for stedse forsvundet fra Kyse. Men som Hans Hansens navn står hugget i sten, i hans hjemsockns kirke og på stedet, hvor han faldt, således vil det leve videre i hans hidtil ukendte efterslægt.

Lis Billeskov Jansen

Rolf Christensen & Anders D. Henriksen
På forpost ved Dybbøl i krigen 1864

109 sider, bogen er meget vel illustreret.

Den 22. februar 1864 blev der ved forpostfægtningen ved Bøfflekobbøl dræbt 2 sjællandske soldater. Den ene var dragon Jens Christensen fra Spjellerup og den anden var infanterist Hans Hansen fra Kyse. De blev begge begravet midlertidigt i familien Finks lille forhave, men aldrig hentet, så de ligger der endnu. Med de to soldater som hovedpersoner er denne bog historien om krigen i 1864. Det er historien om deres slægt, og om de mindesmærker i Bøfflekobbøl og på Sjælland, som den dag i dag vidner om deres indsats i krigen.

Fra Historiecentrets butik **e-mail butik@1864.dk**.

Første nummer af dette blad udkom august 1872, og lige siden har bladet fungeret som avis for amerikanere med danske rødder. I år er det årgang 133 - ikke så værst, når man tænker på, at amerikanernes tilknytning til Danmark formentlig bliver mindre og mindre. I øjeblikket udsendes det hver 14. dag.

Som nævnt i artiklen *Om at finde amerikanere* sendte Betty Seale mig en kopi af et helt blad, og når jeg kigger det igennem, er der mange usædvanlige ting, jeg fæstner mig ved:

Som noget rimeligt usædvanligt er artiklerne i avisen enten på engelsk eller dansk, og der er tilmed brugt æ, ø og å. Og så er der blandinger - ikke kun af kaffe: "Amokka is a popular Østerbro venue" eller "Skt. Hans Aften set for Edwardsville, Kansas, on Saturday, June 19th". Jo, sankthans lever videre og styrker sig på en kop kaffe bagefter.

Der er også annoncer i stil med:

Den Danske Bager i Minneapolis. Because of a high demand for certain Danish foods **Blackey's Bakery** is now offering the following items for sale:

Smørkage.....	3.50
Kringle, 2 lbs	5.80
Kransekage	1.05 each
Brune kager m.nødder, 1 lb	7.40
Finsk brød, 1 lb	7.40
Rugbrød, 3 lbs	3.95
Kokosmakroner	0.80 each

Det fremgår også af det pågældende blad, at 1 \$ = 5,98 kr, hvis man vil omregne priserne.

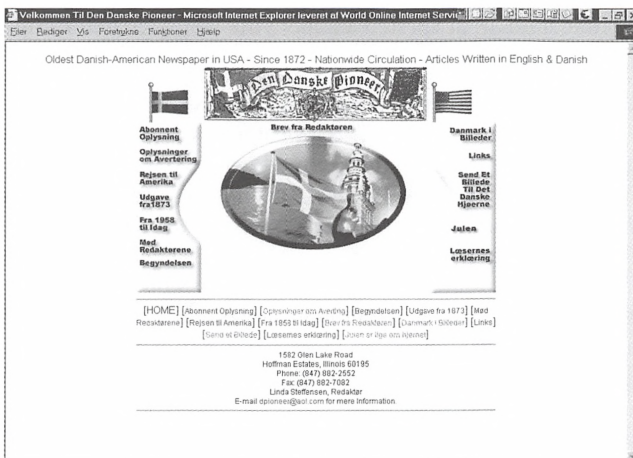
Ligeledes fandt jeg også en annonce for Scandgen - det siger måske ikke så meget, med mindre jeg gør opmærksom på, at det er Trilby Gustafson's firma, der arrangerer individuelt tilrettelagte ture til Danmark for amerikanere, der vil opsøge deres forfædres danske rødder og efterkommere. Og for at man skal være helt sikker på ikke at miste tilknytningen til Danmark, er der også engelsksprogede opskrifter på Millionbøf (Beefsteak Mince) og Kartoffelmos (Mashed Potatoes). Endelig er der omtale af møder i forskellige danske foreninger og loger - samt regionale nyheder, dvs. opdelt på enkeltstater.

Jeg tror, det kunne være en god idé at sætte en annonce i bladet og efterspørge sine efterkommere ad den vej. Som jeg skrev i den anden artikel, var der en af min søsters bekendte, som også læste bladet uden at vi vidste det.

Redaktøren hedder *Linda Steffensen* - hun er for øvrigt efterkommer af Steen Steensen Blicher i 6. led. Men hun har nogle allierede: der er også en dansk redaktør, og som noget relativt nyt også *Lisa D. Petersen*, som har specialiseret sig i beretninger om slægtsforskning, søgetips og fiduser, opstøvning af slægtninge m.v. Lisa har sendt mig følgende om sin rolle i bladet (oversat til dansk):

"Min spalte i Den Danske Pioneer - Forbindelser - startede i april 2004 med 2 formål: 1) at hjælpe læserne af Pioneereren med at udforske deres slægtshistorie ved at diskutere danske historiske og genealogiske optegnelser, nyttige websider, søgeteknikker, samt amerikanske og canadiske registreringer med oplysninger om danske immigranter. 2) skabe forbindelse til danskere, som eftersøger deres slægtninge, som kom til USA og Canada, i det håb, at læserne af "Pioneereren" kan genkende deres navne. Som du nok ved, er det meget almindeligt, at nogle danske familiemedlemmer emigrerer til USA eller Canada, sender nogle få breve hjem og så ikke skriver mere. Og i dag vil slægtsforskerne gerne vide, hvordan det gik dem."

Hun vil også gerne prøve at hjælpe læserne af Slægt & Stavn, hvis de ønsker det. Man kan godt skrive til hende på dansk, hvis man ikke kan formulere sig på engelsk. Man skal sende flest mulige detaljer (personnavne, stednavne, adresser, alder, årstal m.v. eller måske et billede) til Lisa D. Petersen, 8421 Meadowview Circle, Owings MD 20736. U.S.A. (nær Washington D.C.) - Husk at købe en international svarkupon på posthuset og send den med, så hendes returporto er dækket. Man kan også sende en e-mail, som er både hurtigere og billigere: lisap@kinquest.com. Bagefter får man mulighed for at købe en kopi af bladet med sin efterlysning for 25 kr. Men desværre uden garanti for "bid". Men hvis der er "bid", er jeg sikker på, at både redaktøren og læserne af Slægt & Stavn gerne vil høre om det. Men ellers kan jeg da foreslå en annonce i bladet - evt. på dets hjemmeside. Så støtter man samtidig danskheden. Bladets hjemmeside er www.dendanskepioneer.com - eller man kan skrive til redaktøren på adressen: 1582 Glen Lake Road, Hoffman Estates, IL 60 195 USA. - eller dpioneer@aol.com

Hvis man har fået lyst til at kigge i dette sjove blad, findes det på Det Kongelige Bibliotek i København og på Statsbiblioteket i Århus:

Man behøver altså ikke tage til USA for at se, om man vil tegne abonnement på det. Man kan jo også starte med et enkelt nummer til 25 kr.

Erling Dujardin

Om at finde amerikanere

Utraditionelle kontakter

Ved foredraget i februar fortalte fhv. museumsinspektør Benny Boysen meget levende om, hvordan han havde fået styr på sine amerikanske slægtninges skæbneovre i Staterne. Det fik mig til at tænke på en anden usædvanlig måde, jeg har opnået kontakt på.

Benny Boysens udgangspunkt var et brev fra hans mors fætter. Dette brev fik han en kopi af. Og hvad gør man så - længe før internettet var "opfundet"? Benny fulgte Holger Bladts råd og brugte telefonbogen for byen Gothenburg i Nebraska med den sidst kendte adresse. Den danske Rigstelefon kunne så give ham et telefonnummer i byen på en person med det rigtige efternavn, men måtte ikke udlevere adressen. Telefonsamtalen forekom ham alt for dyr - i stedet sendte han et brev til familien i Gothenburg med det pågældende efternavn og det opgivne telefonnummer. Og tro det eller ej - brevet må være havnet det rigtige sted, for der kom faktisk et svar retur. Tillige med en invitation til at besøge dem. Den spændende historie kan læses i hans bog Nannie F. Men også andre utraditionelle metoder kan bruges:

Min farmor, der var skyld i det hele

Min nu afdøde farmor Emilie f. Henningsen var gift med kateketen i Maribo (en kateket var dengang skolelærer, der samtidig fungerede som hjælpepræst). Disse funktioner gjorde, at "pastorinden" fik en stor lokal berøringsflade, især til skole og kirke. Således var det hende, der instruerede - og evt. selv medvirkede i - skolekomedierne. Ofte var det kendte syngespil eller vaudeviller, så børnene og de unge mennesker kunne få lidt ekstra kultur på den måde. Og hun elskede det i hvert fald selv og fortalte mig altid meget levende om de syngestykker, hun stiftede bekendtskab med som yngre. Hun glemte det aldrig. På sine gamle dage legede hun med tanken om, at "Den sidste nat" burde opføres på Hofteateret. Hun havde endog fundet ud af, at Kirsten Vaupel ville være den helt rigtige til hovedrollen som den unge pige.

Som bibliotekaruddannet fremskaffede jeg teksten til hende, og så begyndte hun ellers at bearbejde Robert Neiiendam, den daværende leder af Hofteateret - uden at hendes anstrengelser bar frugt. Men dette intermezzo og hendes øvrige glæde over syngestykker har også smittet af på mig. En uge i 2003, hvor jeg havde ferie, fik jeg mulighed for at lytte til middagsudsendelsen *Danmarksmester*. Temaet for gæstet var Operetter og musicals, og jeg besluttede at tage chancen for at komme igennem på telefonen. Det lykkedes så - selv om jeg selv var meget forundret over det, og da jeg kom igennem på radioen, fortalte jeg om, hvordan min farmor havde grundlagt interessen. I øvrigt gik det over al forventning: jeg blev dagens bedste gæst og gik videre til semifinalen. Her tabte jeg til gengæld - men det var også blandede emner - og selvfølgelig syntes jeg, at det var meget lettere at svare på min modstanders spørgsmål.

Og så sluttede dén oplevelse. Det vil sige - det gjorde den ikke alligevel....

En uges tid senere dumpede der et brev ind af brevsprækken. Det var fra Karen Thomsen, som jeg i øvrigt ikke kendte. Hun spurgte nærmest undskyldende:

"Men i sidste Uge, da jeg hørte Dem i Danmarks-mester i Radioen, var Deres Efternavn mig meget bekendt. Og da De fortalte om Deres Farmor og Farfar i Maribo, blev jeg straks interesseret. Min Farfar (Hans Henningsen) havde en Søster Emilie, som var gift med Charles Dujardin, der var Præst i Maribo. Og nu er det, jeg gerne vil spørge Dem, om Deres Farmor og Farfar er de samme, som står i min lille Ane-Tavle."

Det var samme familie, og jeg fik en lang telefonsamtale med Karen Thomsen. Hendes farfar Hans Henningsen var storebror til min farmor. Og hendes farbror Søren Peter Henningsen var emigreret til USA. Det viste sig, at Karen Thomsen havde rådført sig med sin kusine Betty - Søren Peters datter - før hun tog mod til sig og kontaktede mig. Betty mente det var helt i orden. Der kunne jo allerhøjest ske det, at "den ukendte person fra radioen" ikke svarede tilbage. Men det gjorde han jo, og siden har vi udvekslet oplysninger. Det er vist mig, der skylder Karen Thomsen noget, når jeg engang får tid at gå videre med det.

Min amerikanske familie

Men pludselig kom jeg så via Karen Thomsen i kontakt med Betty, født Henningsen, men nu gift Seale. Hun har været amerikaner hele sit liv, men har holdt kontakt med den danske familie, bl.a. via Karen Thomsen. Nu har jeg så også etableret kontakt til hende, og det viser sig, at hun har styr på en masse familiemedlemmer Henningsen i USA:

Jeg har fået kopi af Karen Thomsens lille anetavle. "The Henningsens". Det viste sig, den var lavet i USA af Søren Peter Henningsen, så han kunne holde styr på sine danske slægtninge. Jeg er endnu mere imponeret af Betty. Hun er som nævnt født og opvokset i USA, men har lært sig selv dansk: Hun ville gerne kunne tale med sin familie i Danmark de gange, hun var med sine forældre i Danmark - eller fik besøg af Søren Peters søskende fra Danmark. Og hun husker det såmænd endnu. Hun er gift med en amerikaner, så den stakkels Dave må føle sig lidt udenfor, når hun taler dansk med sine danske slægtninge. Men helt udenfor er han alligevel ikke: skønt amerikaner uden danske rødder er han alligevel på grund af Betty president (formand) for den danske loge! Det undrede vi os meget over.

Min danske familie

Min danske familie ses hvert år i september til fætter-kusinefest. Den startede oprindelig, fordi vi fortsat ville samles, ligesom vi havde gjort det hos min da afdøde farmor Emilie Dujardin (Henningsen). September 2003 var ingen undtagelse, der mødtes hendes børnebørn m.v. i Jyllinge. Fra korrespondancen og en telefonsamtale vidste jeg, at Betty og Dave ville komme til København og Jylland (Karen Thomsens familie) i august-september 2003. Hvad var så mere nærliggende end at få hilst på hinanden? Min kone og jeg aftalte med Betty og Dave, at de simpelthen skulle dukke op til familiefesten i Jyllinge - uden at deltagerne kendte til det. Det gjorde de så, og det blev et rigtigt "surprise party". I øvrigt boede Betty og Dave lige i nærheden, mens de var i Danmark. Betty talte dansk som en indfødt, og David var meget nem at tale med også på engelsk, så alle fik lært

hinanden lidt bedre, at kende ved den lejlighed. 14 dage senere samlede Betty i øvrigt Karen Thomsen, mig og min bror samt noget familie fra Ølstykke i Jyllinge, hvor temaet udelukkende var familieerindringer. Så alt vores medbragte påhæng måtte så hygge sig med hinanden om alle mulige andre emner...

Nu korresponderer vi jævnligt sammen - og jeg mangler tid til at få den amerikanske familie stillet overskueligt op. Så mange er der nu.

Den Danske Pioneer

Efter deres surprise visit sendte Betty en beretning til bladet Den Danske Pioneer om nogle af deres oplevelser. Billedet havde David taget - men han ville kun have de "biologiske" efterkommere med på billedet, så resten af gæsterne fra festen er ikke med. Betty sendte mig efterfølgende bladet fra den 2. februar 2004, hvor beretningen er optrykt. Jeg har fået lov at gengive den i denne artikel:

"Visiting with family in Denmark"

Betty and Dave Seal from Valencia, California paid a 15-day visit to Denmark last fall, where the weather was just great. In addition to celebrating Betty's cousin, Kurt Holtermann's 60th birthday, they met 6 new cousins and their families.

Fort the last 21 years the Dujardin family reunion is held the first part of September. The meeting all came about because Bett's cousin, Karen Thomsen from Spentrup, Jutland was listening to the radio and heard a gentleman by the name Erling Dujardin talking about his grandmother Emilie (my tante Millie) who is sister to my grandgather Hans Henningsen.

We usually visit Denmark every year, but this time is had been 3 years since we had been there and much too long to be away. We arrived the beginning of September, and we of course were invited to the reunion which included Erling, Palle, Lisbet, Ralf, Torbe, Hanne and Betty, and it was held in a town called Jyllinge on Sealand in the Roskilde Fjord area – just around the corner from the Hotel Sofryd, where we often stay. They are all such nice people, along with the next generation. We are very happy to have been part of this reunion and hope to be part of it again anther year.

We taken visited Karen Thomsen, her daughter Anne Grethe, Erik, Sara and Sidsel Faxholm in Spentrup. We took Karen on a little driving trip up to Skagen, where we met Johannes Meyer Andersen, who is an artist who paints the houses of Skagen. A very nice elderly gentleman, who took us in and showed us his studio and other works of art. We then went to Løkken, Blokhuis and overnigheted at Svinkløv Badehotel. Everyone should go there for a visit – it is just beautiful, and lays right out to the water – lovely décor and grat food. After this we went to Copenhagen, where Karen stayed overnight and got to meet our new family and another cousin, she had not seen since 1946 – Kirsten Hermann and her husband Tonny.

This was a great trip and it will be long remembered. Erling has traced our family back to 1739. We do share the same great-grandfather and beyond that from the Henningsens to the Buhs. Do not be afraid to beet new family, because you gain so much knowledge, see how everyone looks to see if they match someone close to you, and it is so rewarding."

Visiting with family in Denmark

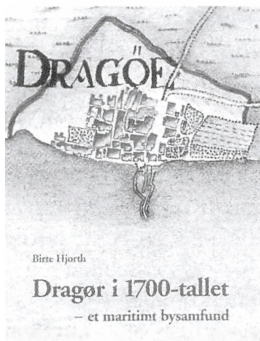
En tid efter modtog min søster og svoger et brev fra en god bekendt i USA. De har kendt ham i Danmark - han flyttede først til USA som voksen ung mand, og han har boet der siden. Nu sammen med en amerikansk kone og børn. Men brevet indeholdt kopi af artiklen til venstre samt gengivet på forrige side.

Han var pludselig studset over, at min søster var med på det gengivne familiebillede, og ingen af os vidste, at han abonnerede på det blad. Men tænk, at han har holdt fast ved sin tilknytning til Danmark ved at holde dette blad, der fungerer både som talerør og nyhedsformidler for amerikanere af dansk afstamning.

Det er på mange måder et spændende bindeled til USA, så derfor har det fået helt sin egen artikel i dette nummer af Slægt & Stavn.

Erling Dujardin

Omtale af ny bog

Dragør i 1700-tallet - et maritimt bysamfund. af Birte Hjorth
ISBN 87-89571-30-4. 296 sider. Kr. 269,00.

Bogen er den første i en serie ” Skrifter om danske byhistorie” udgivet af Dansk Center for Byhistorie sammen med Dragør Lokalarkiv.

Bogen er beretningen om Dragør og dragørerne i 1700-tallet - et århundrede, hvor byen udviklede sig fra at være en klynge småhuse til en driftig søfartsby, der tonnagemæssigt blev den største i Danmark efter hovedstaden. Den omtaler hvordan skåninge kom til Amagerland, forholdet mellem byen og hollændernes by Store Magleby, forholdet til København og

kongen, om lodseriet og skibsbjergninger. Vi kommer ind i Den Store Nordiske Krig, Slaget ved Køge bugt, forholdet til Rusland og pesten i 1711. Selvom bogen naturligvis primært beskriver Dragør, kommer vi vidt omkring, herunder også Norge, Sverige, Tyskland og det øvrige Europa. Birte Hjorth er tidligere leder af Dragør Lokalarkiv og har skrevet flere bøger om Dragør og dets beboere. Bogen er skrevet på trods af at meget lokalt arkivmateriale - kirkebøger og folketællinger findes dog - brændte i 1821, så Birte Hjorth har været på de ”store” arkiver og hentet materialet – ikke mindst brevvekslinger mellem amtmand og beboere. Blandt de spændende kilder kan nævnes Overamtsrettens protokoller (LAK), Journaler over udgående skippere fra Kbh (RA), Supplikprotokoller under Danske Kancelli (RA) og Accisebøger 1730-35 (KAS).

Bogen har en fin kildefortegnelse, gode noter og et godt navne- og stedregister samt ikke mindst meget fine illustrationer og kort samt gengivelse fra arkivmaterialet, hvilket giver en mulighed for opfriskning af gotisk læsning. En flot bog med mange faktuelle oplysninger om forholdene i 1700-tallet fortalt på en levende måde Kan varmt anbefales.

Med døden som Rejsekammerat

Hele livet kredsede H.C. Andersen om døden, faktisk handler syv ud af 10 af hans eventyr om døden, og på sine mange rejser brugte han lokale kirkegårde som inspirationskilde. Endda er han kommet til verden i en ligseng, en greves ligseng oven i købet, skriver han selv i "Mit eget eventyr uden digtning". Her fortæller han, at hans forældre var så fattige, at de købte en grev Trampes ligseng, da de blev gift og i den kom Andersen til verden.

Assistens Kirkegård blev anlagt i 1760, da de små kirkegårde inden for voldene ikke kunne rumme flere grave, og blev næsten fra starten et yndet udflugtsmål for københavnerne, ikke mindst fordi de både fik lejlighed til at komme ud i den friske luft og samtidig kunne beundre de pompøse gravsteder, der blev anlagt. Det blev nemlig hurtigt meget populært at blive begravet på Assistance-kirkegården. Folk, der havde råd, købte deres gravsted i god tid, inden de skulle bruge det, men mærkelig nok købte H.C. Andersen aldrig et gravsted, selv om han var en meget holden mand - efter datidens forhold var han faktisk millionær. Men det gjorde hans gode ven, etatsråd Edvard Collin, i 1872, med plads til - ud over Andersen - Collin og hans kone Henriette. Collinfamilien blev dog på et tidspunkt så træt af at høre, at de lå og gnubbede sig op ad den verdensberømte digter, at den flyttede sin gravsten ud på Frederiksberg Kirkegård, men den flyttede altså ikke Collin og hans kone, der ligger til højre for Andersen, Edvard nederst og Henriette øverst. Så nu er det alene H.C. Andersens gravsten, der står på graven. Og det er ikke den oprindelige. Den står derimod inde på Kulturcentret, nyligt sat op efter at have været opbevaret i depot på Vestre Kirkegård siden 1983. Den oprindelige gravsten er ellers i fin stand og noget tydeligere at læse end den nye bortset fra, at den er i to stykker. At gravstenen gik i to stykker skyldes, at Jens August Schade ligger med kun et gravsted imellem sig og H.C. Andersen og på hans 80-års fødselsdag skulle der sættes en skulptur op forestillende ham siddende på en stol. Denne ceremoni blev efter sigende fejret med rigelige våde varer og på et tidspunkt skulle hans søn Virtus være kommet til at slå så voldsomt ud med armene, at H.C. Andersens sten væltede. Nu ligger Virtus også i graven ved siden af sin far. I øvrigt smuldrede skulpturen væk i løbet af tre måneder og i dag ligger der i stedet en natursten med far og søn graveret i profil på. Da Edvard Collin i 1872 købte det ni m² store gravsted på Assistens Kirkegård, var H.C. Andersen alvorligt syg og svækket og lå i sengen i månedsvis. Han boede på det tidspunkt i Nyhavn, hvor det ikke skortede på besøg fra blandt andre adelige og kongelige, lige som pressen også skrev om hans tilstand. I sommeren 1875 blev han igen syg og flyttede ind hos familien Melchior på Rolighed. Her blev der ansat en tjener til at opvarte ham og familiens medlemmer aflagde daglige besøg ved sygesengen. Den 4. august 1875 døde H.C. Andersen og en uge senere fandt begravelsen sted fra domkirken i København. Begravelsen blev lige så pompøs, som han bestemt havde ventet og med deltagelse af alle, der var noget ved musikken både danske og udenlandske. Der findes et fotografi fra kirken med den blomster- og kransesmykkede kiste. Til Andersens begravelse var der nok heller ikke nogen, der vovede at blive væk. Andersen havde nemlig truet med at få lavet et kikhul i kisten, så han kunne se, hvem der ikke kom, og dem ville han hjem søge som spøgelse, sagde han.

Af Lone Arnesen (artiklen var meget lang, kan fås i hel udgave hos red. på mail Janhb@mail.danbbs.dk)

Da bedstemor gik i Barndom

I de sidste dage af sit liv boede min bedstemor hjemme hos os. Hun gik i barndom, sådan kaldte vi det dengang på Færøerne. I dag hedder det dement, eller endnu finere senil dement. Jeg syntes som stor pige, at det var så smukt, at hun gik i barndom.

I søndagsskolen havde vi jo lært, at Jesus siger; *"børnene hører mig til"*, så jeg mente helt sikkert, at hun snart kom op i himlen. Hun stjal jo sukker i spisekammeret og tissede i sengen som små børn gør.

Vi elskede vores smukke, bløde bedstemor. Dengang hun var yngre og arbejdede i fisken, havde hun altid kandis nede i bunden af sin dybe foreklædelomme. Jeg har fået fortalt, at bedstefar, der var fårehyrde, var gået til fjelds for at se efter fårene. Men ude i fjeldmarken fik han et hjerteslag og faldt død om. Bedstemor fandt ham og slæbte ham hjem på sin ryg. Dengang var hun stærk som en bjørn. Efter hans død flyttede bedstemor ind til sin søn på Suderø. Bedstemor fik et nyt liv, hun var med i forarbejdelsen af klipfisk, der var blevet den store eksportvare og som gav gode penge.

Men hun blev gammel og syg, og da der ikke var noget der hed efterløn eller pensionist dengang, boede hun hos sine børn. Det halve år hos sin søn, der havde børn på alder med os. Vi var altid glade, når det var vores tur til at passe bedstemor. Det var meget almindeligt dengang - bedstemor døde i 1940. De sociale ydelser haltede ca. 50 år efter, hvad der skete i det øvrige Danmark. Jeg husker ordene i nyhederne dengang; *"Denne lov gælder ikke for Færøerne"*. Men der VAR en uskreven lov på Færøerne: *"Familie forpligter"*. Meget almindelig var skikken, at når det yngste barn blev gift flyttede de nygifte ind til forældrene. De fik så huset frit og kvit mod at passe de gamle til deres dages ende. Bedstemor døde på hospitalet. Men når jeg i dag husker min mors røde, svedige ansigt, dengang hun vaskede og skiftede på vores elskede bedstemor, der var blevet stor og tung, kan jeg ikke lade være at tænke på – hvor er det godt, at der i dag er noget der hedder plejehjem!

Foto: Bedstemors rigtige navn var Anna Marie Mikkelsdatter født 13. november 1871 på Skuø. Bedstefars rigtige navn var Joen Hendrik Henriksen født 8. januar 1866 på Sand.

Mor (datteren) som Bedste boede hos var Kathrine Henriksen født 12. juli 1899 på Sandø.

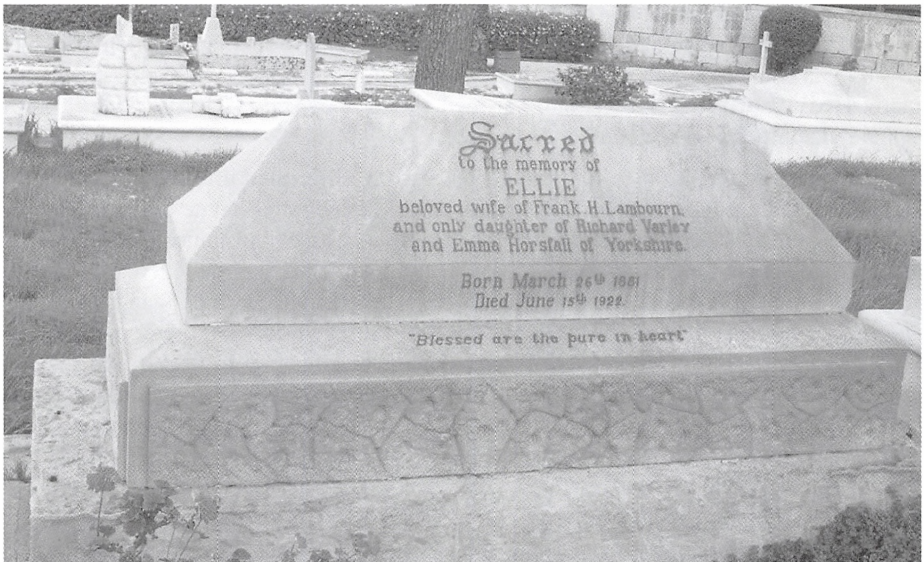
Sønnen bedstemor boede hos var Joen Hendrik Henriksen født i juni 1906 på Sand. Børnene hed Friborg, Hjordis og Asbjørg.

af Oda Henrieth Pedersen

En spændende og anderledes ferieoplevelse for en slægtsforsker

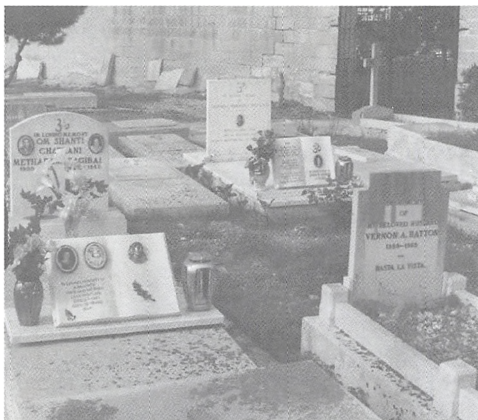
Vi vil fortælle lidt om hvad man også kan opleve på en ferietur. Noget, man normalt ikke tænker over, kan være en oplevelse, som man kan bruge til at få mange flere ting at vide om stedes historie, måske mere end der står i brochurerne eller på en anden måde.

På en ferietur i 2004 til Malta så vi, selvfølgelig de fleste af de seværdigheder, man måtte se, men vi fik også set nogle ting, som almindelige turister normalt ikke går ind og ser. Vi elsker nemlig at gå en tur på de lokale kirkegårde for at se på grave og indskrifter på stenene. Som slægtsforsker har det en stor interesse. a vi boede lidt udenfor hovedstaden Valletta, kørte vi hver dag forbi en kirkegård og vi bestemte os for, at "den måtte vi bare

se". -Hvilken nydelse, ja selv om vi selvfølgelig ikke kendte nogle af de personer, som lå begravet her, så fik vi en hel lille historie om dem.

Der var gravsten helt tilbage til midten af attenhundretallet. Nogle var selvfølgelig næsten ulæselige og ved at gå til, men der var også andre, det var næsten, som de var sat i går. Man fik også en masse at vide, bl.a. kunne der stå navn på den afdøde, hvem vedkommende var gift med, og hvad forældrenes navn var, og hvor de kom fra. Der kunne også stå, hvad nummer i børnerækken den afdøde var og der var også fødselsdag og dødsdag på de fleste. Nogle havde dog kun dødsdag på, men så stod der også hvor gamle de var, da de døde. På nogle stod der også navnene på den efterladtes ægtefælle, samt børn og børnebørn neden under selve gravskriften. Da Malta jo har været engelsk koloni fra 1800 til 1974, hvor de blev selvstændige, er der mange englændere begravet, så deres gravsten er selv følgelig skrevet på engelsk, hvilket gør at det var nemt at læse dem.

De nye gravstene var også spændende at kikke på, selvom de ser mere ud som vores gør, men en speciel ting på gravstenene var, at der var billede af den afdøde. Billedet var overført til en porcelæns-plade, nogle var overført til bagsiden af en glasplade, så den var vejrbestandig og da det normalt ikke bliver koldere end ca. 7 grader om vinteren på Malta, så bider frost og sne ikke så meget i gravstenene. Det er lettere at holde grav-stedet, da man begraver folk i sarkofager, og den døde forgår hurtigere i sarkofagerne, da de ikke er helt tætte. Ja så kan hele familien begraves på samme sted.

Blomsterne på gravene, havde altid et frisk udseende, da de var af plastik.

En anderledes kirkegård i forhold til vores danske, men også meget spændende.

Bodil Thomasberg og Niels H. Nielsen

Herlev Kommunes Lokalarkiv

Mange tror, at arkiver er mørke og støvede kældre, men sådan er det slet ikke. Herlev Kommunes Lokalarkiv ligger på første sal på Herlev Bibliotek - skråt over for kirken, og her er et dejligt lyst arkiv. På arkivet kan arkivleder Stella Borne Mikkelsen svare på mange spørgsmål, og hun hjælper også gerne med at finde oplysninger eller billeder frem fra

Herlev. Arkivet modtager også selv gerne billeder eller fortællinger om "det der engang var".

Torsdag eftermiddag kl. 15-16 mødes nogle slægtsforskere på arkivet for dels at hjælpe hinanden og dels at få hjælp. Personalet kan hjælpe dig med at læse vanskelige ord – eller komme videre i slægtsforskningen.

Arkivet har blandt andet kilder om ældre kirkebøger, folketællinger, brandtaksationer m.m. Arkivet har adgang til Internettet fra en pc der er til brugernes rådighed. Desuden har arkivet film- og mikrofilmapparat, der kan bruges af besøgende.

<http://www.herlevbibliotek.dk/lokalkiv/slaegtsforskning>

Svensk kulturminister til slægtsforskertræf i Göteborg

De svenske slægtsforskerdage blev afholdt på Göteborgs Museum.

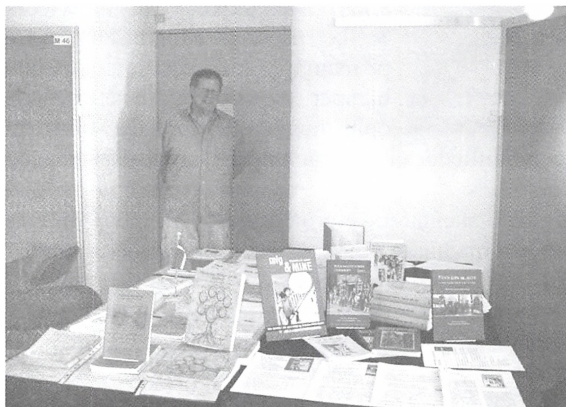
Arrangementet åbnedes af den svenske kulturminister, Leif Pagrotsky, som lovede mere fart på digitaliseringen

I sin åbningstale udtrykte kulturministeren glæde over, at så mange svenskere interesserer sig for deres slægt, identitet og ophav. Viden om identitet er altid væsentlig, ikke mindst i et flerkulturelt samfund, sagde Pagrotsky, som var imponeret over arrangementet - bl.a. af at have mødt flere hundrede mennesker, som desværre ikke kunne lukkes ind på museets - trods alt begrænsede - plads.

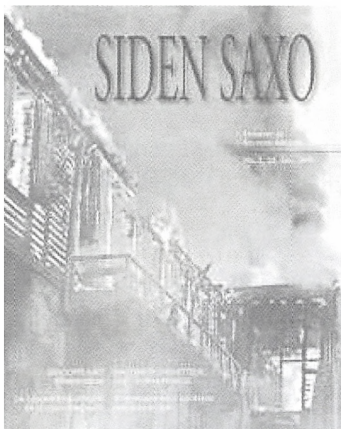

I sin tale lovede Pagrotsky også at arbejde for mere digitalisering af genealogiske kilder, og nævnte særskilt Folkbokföringsmaterialet som nu skal gøres tilgængeligt via nettet. Det drejer sig om 20.000 hyldemeter, og der vil evt. blive afsat særlige ressourcer til dette arbejde i næste finanslov. Den svenske kulturminister er selv interesseret i genealogi, og fortalte til Göteborgsposten, at han ikke som sin kollega Göran Persson leder efter bønder i 1500-tallets svenske landsogne. Det er efterslægten og de steder, som de rejste ud til, der er i centrum for hans egen slægtshistoriske interesse.

Slægtsforskerdagene i Göteborg blev holdt af Sverigesslægtsforskerforbund der har øget sit medlemstal fra 40 000 till 62 677 medlemmer i årene fra 2000 til 2004. Og medlemstallet stiger stadig. Også danske slægtsforskere deltog i det store træf, bl.a. Gitte Bergendorff Høstbo på vegne for Samfundet af dansk genealogi og Personalhistorie samt Anton Blaabjerg som deltog på vegne af SSF. Desuden var DIS-Danmark repræsenteret.

Det var et fantastisk flot træf. Under gallafesten blev der uddelt flere priser til personer i Sverige der havde gjort en stor indsats indenfor svensk slægts-forskning. Træffe tblev besøgt af en væld af mennesker, i den weekend det blev afholdt. Godt og vel 32.000 mennesker besøgte de mange stande. *Foto: Anton Blaabjerg ved den danske fællesstand, venter på de mange besøgende. Mange svenskere var meget interesseret i at vide hvordan man fandt sine danske rødder.*

Historiemagasinet SIDEN SAXO

SIDEN SAXO udgives af Statens Arkiver, og tidsskriftets målsætning er at servere gode historier baseret på nyeste danske forskning og et solidt kildegrundlag til den historieinteresserede læser uanset alder og køn. Historierne drejer sig om de sidste ca. 1000 års danske historie og tager udgangspunkt i kildemateriale fra arkiver, biblioteker og museer. Forfatterne er primært danske historikere fra studerende til ældre, velestimerede forskere. Nyeste nummer af

historiemagasinet *Siden Saxo* udkommer denne gang med følgende fire historier:

Ludoman bedrog statskassen for 659 gange sin årlige løn

Christian Birch bedrog statskassen for mindst 659 gange sin årlige løn i løbet af en periode på 20 år. I april 1820 blev dette – Danmarkshistoriens formentlig største bedrageri inden for staten – afsløret. Gerningsmanden, Christian Birch, var en af Frederik 6.s højest placerede embedsmænd i centraladministrationen på Slotsholmen. Han var drevet af en abnorm trang til spil i tallotteriet og havde udstedt statsobligationer og selv indkasseret pengene for at kunne finansiere spillet.

Dansk landbrug – en krumtap i samarbejdspolitikken under besættelsen

Grisehandler Larsen fra Matador blev anholdt af tyskerne, men for dansk landbrug under besættelsen var samarbejde med tyskerne langt mere normalt. Samarbejdet mellem landbruget, de danske myndigheder, landbrugets organisationer og den tyske besættelsesmagt gjorde, at Danmark var et udpræget særtilfælde blandt alle tyskbesatte lande.

Konflikt og familiefejder i Nordgrønland

Artiklen *Kateketen og landsbytossen - Fra et nordgrønlandsk udsted under første verdenskrig* beskriver de barske forhold i Nordgrønland, der var præget af rationering og dårlige fangstår.

Stinkende ligkiste tabt under begravelse

Da kaptajn Hans Leth skulle begraves gik ikke alt efter bogen – bl.a. løb ligsafterne ud af kisten, og flådens mandskab tabte kisten ned i familiegraven. Med udgangspunkt i et enestående dagbogsmateriale beretter museumsinspektør Jakob Seerup, Orlogsmuseet, om dødens kulturhistorie og bringer læseren meget tæt på 1700-tallets menneskers syn på døden. Døden var mere nærværende, hvilket fremgår af artiklen.

Redaktionen på *Siden Saxo* består af to yngre historikere Ole Magnus Mølbak Andersen tlf.: 3392 2341, e-mail: omma@ra.sa.dk og Lars Bangert Struwe 4347 4761, lbs@ra.sa.dk, der begge er arkivarer på Rigsarkivet. For abonnement se www.sidensaxo.dk

Den Kgl. Fødsel – og Plejestiftelse Sogn nr. 75

Stiftelsen var 1759-1787 en del af Det Kgl. Frederiks Hospital (men, med særskilt kirkebog over fødte). Stiftelsen blev nedlagt i 1910 og indgik sammen med Det kgl. Frederiks Hospital i det nyoprettede Rigshospital.

Ugifte mødre og hemmelige fødsler

Fødselsstiftelsen var lige fra starten beregnet på ugifte og/eller ubemidlede mødre, og fungerede som uddannelsessted for fødselslæger og jordemødre, og de ikkebetalende patienter som demonstrationsmateriale.

For at forhindre ”fødsel i dølgsmål” der ofte fulgtes af drab på barnet, tilbød man de ugifte mødre at blive ”hemmeligt fødende”. De fik en kæde om halsen med et nummerskilt på og hverken jordemoder (og jordemoderprotokol) eller præst (og kirkebog) kender så barselskvinden som andet end et løbenummer. Denne nødløsning blev faktisk fast rutine.

Kvinden kunne dog selv (enten på fødselstidspunktet eller siden hen) vælge at frafalde retten til anonymitet; enten helt uden forbehold, dvs. at navnet kunne noteres i kirkebogen, eller på den betingelse, at navnet kun måtte noteres i en hemmelig protokol, ”udsætter-protokollen”, oprindelig beregnet til at sikre identiteten af mødre, der gennem Fødselsstiftelsens plejestiftelse lod deres barn sætte ud i pleje (ofte ude på landet), men forbeholdt sig ret til senere at kræve barnet udleveret igen.

Først ved lov af 27. maj 1908 fik alle kvinder (af hensyn til risikoen for anonym død i barselseng) pligt til at oplyse deres identitet ved indlæggelsen, dog stadig ikke til kirkebogen, kun til den hemmelige protokol.

Hvordan kommer man uden om hemmeligheden?

Udsætter-protokollerne 1804-1861 opbevares i Riksarkivet, de nyere årgange ved Rigshospitalets kordegnkontor (de fleste er afleveret til landsarkiverne). Kun efterkommere af de fødte børn kan modtage oplysninger fra protokollerne og først 100 år efter den pågældende fødsel. Faderens navn kan man godt opgive at søge efter ad denne vej.

Hvis barnet kun er født på Fødselsstiftelsen, men døbt andetsteds, må det meget anbefales også at efterse kirkebogen for dåbssoget, evt. også konfirmationssoget.

Ugifte mødre, der rutinemæssigt er registreret som hemmeligt fødende, kan optræde ganske åbent i andre – især finansielle – sammenhænge, sågar i Plejestiftelsens eget arkiv, men også ude i samfundslivet, som ansøgere om børnebidrag, hvilket endda kan have skabt grundlag for en faderskabssag.

Gifte mødre og vanskelige fødsler!

Slægtsforskere bør mærke sig, at omkring 20% af barselskvinderne faktisk var gifte kvinder, ofte indlagt som betalende patienter netop for at nyde godt af stabens ekspertise.

Giftede kvinder behøvede ikke føde i hemmelighed, og begge barnets forældre kan derfor ventes nævnt i kirkebogens anmærkningsrubrik. Men et ægtepar nævnt som forældre kan være adoptiv- eller plejeforældre, selv om det ikke udtrykkeligt siges.

Hovedbøger og Kontrabøger

Trods reglerne om dobbelt kirkebogsføring er der ved Fødselsstiftelsen kun ført ét sæt kirkebøger 1813-1901, nemlig det sæt, der 1902-1910 er videreført af kordegnen. Først fra 1902 førtes både hovedbog og kontrabog sideløbende.

Kirkebøgerne i to parallelle rækker "A" og "B"

Ved barselsfeberepidemien i 1944 måtte patienterne huses spredt ude i byen, bl.a. på jordemødrenes private bopæle. En opdeling skete også af kirkebøgerne fra 1844-1901 og igen 1906-1910. A = Hovedafdelingen, B = Filialerne. Hver føde afdeling sit bogstav.

Kig bagerst i kirkebogen

Leder du efter aner der er født udenfor ægteskabet, så husk at kigge bagerst i kirkebøgerne, hvis du ikke kan finde dem på deres normale plads. Præsten indskrev dem ofte her. Det var ikke pænt ved visitationerne at fremvise en kirkebog for sognet, hvori der var for mange uægte børn.

Ord i kirkebøgerne

Der er forskel på de ord, man møder i forskellige former for kilder. Derfor er det vigtigt, at man hele tiden husker på, hvad det er for en kilde man sidder med, - og hvad man kan vente at møde i teksten. I ældre kirkebøgers afsnit om viede - eller *copulerede* - kan man f.eks. støde på ord som *Fæstequinde*, *Fæstemand*, *Kiereste* og lignende. Er det dåb, vil du se ord som *gudmoder*, eller begreber som *at stå hos*, - tit brugt om den der holder huen, mens barnet bliver døbt. Du vil også ofte støde på forkortelser for ord, der bliver brugt tit. F.eks. *Gmd* i stedet for "gårdmand" eller *Hmd* i stedet for "Husmand". Du kan også møde *b.B.* dvs. "bar Barnet" i forbindelse med gudmoderens navn ved en barnedåb. Latinske betegnelser for kirkeårets dage kommer man også tit ud for. Dem kan du bl.a. slå op i **Bauers Kalender**, som står på læsesalene på arkiverne (tidligere omtalt).

Nyt Historisk månedsblad

Et nyt historisk månedsblad "Illustreret videnskab Historie" har set dagens lys. Her i dette nye blad vil du komme på en forrygende rejse tilbage i tiden – du bliver guidet igennem historiens fantastiske univers – fra sminkebordet hos oldtidens pyntesyge egyptere til det iskolde slag om Stalingrad. Bladet har også en meget spændende serie om slægtsforskning som kan følges allerede fra første nummer. Bladet kan købes i kioskerne eller på <http://www.bladkiosken.dk>

Slægtshistorisk forening for
Storkøbenhavn
Red. Gitte Bergendorff Høstbo,
Obovej 14, 2730 Herlev.

91558 KHC
PER ANDERSEN
JYLLINGEVEJ 111
2720 UANLØSE

279

000

0
0
0
0
3
2
8

*Alle ønskes en glædelig jul samt et godt og
lykkebringende nytår
fra bestyrelsen og redaktionen*

Indholdsfortegnelse:

	Side
Foreningsoversigt	2
Betaling 2006	3
Ekstra foredrag om billedbehandling	4
Bournonville	5-6
Hans Hansen fra Kyse	7-9
Den danske Pioneer	10-11
Om at finde amerikanere	12-15
H. C. Andersens sidste rejse	16
Da bedstemor gik i barndommen	17
Ferietur til Malta m.m.	18-19
Slægtsforskertræf i Göteborg	20
Siden Saxo	21
Den kgl. Fødselsstiftelse	22-23

Indhæftet i midten: Forårsprogrammet 2006

I arkivbasen Daisy kan du finde:

*Kom og hør det ekstra foredrag d. 18. januar kl. 19.00
i Harsdorff salen på Rigsarkivet*

Hvem: Oplysning om myndigheder, institutioner, virksomheder, foreninger og personer, som har skabt arkivserierne i vores samlinger.

Du får vist arkivskaberens yderår, supplerende navne og evt. andre korte oplysninger.

Hvad: Information om de arkivserier, som samlingerne består af, og som er registreret i Daisy.

Du får vist arkivserierne yderår, supplerende navne, fysiske omfang og evt. andre korte oplysninger.

Hvor: Oplysning om, hvor arkivserierne findes.

Du får vist hvilken institution i Statens Arkiver, som opbevarer arkivserierne. Oplysningen finder du under den aktuelle arkivskaber.